

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

Martini Chemnitii, Doctoris Theologi celeberrimi, Harmonia Quatuor Evangelistarum

Quam ab Eodem feliciter inchoatam ... D. Polycarpus Lyserus, et D.
Johannes Gerhardus, ... Is quidem continuavit, Hic perfecit ; Opus
Eruditionis Stupendæ, Orthodoxorum consensu approbatum, idemque tot
Eruditorum desideriis adhuc expetitur

**Chemnitz, Martin
Leyser, Polycarp
Gerhard, Johann**

Hamburgi, MDCCIII

VD18 90617681

Caput XXI. Continens Historiam Legationis A Synedrio Hierosolymitano Ad
Baptistam Missae, Johann. I.

urn:nbn:de:gbv:45:1-18203

verò, ipse unigenitus filius explicatè, quantum hujus vitæ conditio ferre potest, enarravit. 3. Ostendit hæc sententia, ea, quæ Christus enarravit, vera, certa, rata, necessaria, utilia, efficacia, salutaria & sufficientia esse. Unigenitus enim filius, qui in sinu patris est, ipse enarravit nobis. Ut quid igitur hominum traditionibus circumferemur, relicto verbo Christi, quod excellentissima habet privilegia? Et Christus ipse hoc privilegium de doctrina sua sæpe allegat, ut Johan. 3. v. 11. Quod vidimus, testamur, Joh. 6. v. 46. Non quod quisquam viderit Patrem: sed qui à Deo est, is vidit Patrem, Matth. 11. v. 27. Nemo novit Patrem nisi filius, & cui filius voluerit revelare. Porro utrumque in hac sententia intelligi potest, & quod ab initio post lapsum, & toto tempore Veteris Testamenti unigenitus filius fuerit illa persona, quæ ex sinu æterni patris decretum de redemptione seu promissionem Evangelii protulit: & quod incarnatus planius & plenius mysterium illud enarravit. Præterea etiam commendat hæc sententia dignitatem & excellentiam Christi, præ reliquis Doctoribus quo ad personam. Moses enim servus fuit: & reliqui Prophætæ ministri. Christus verò est filius. Non sicut credentes adoptione fiunt filii Dei: Sed est (unigenitus filius:) hoc est, genitus peculiari modo, quo Pater unicum tantum illum filium, & non reliquos adoptivos filios genuit, ut esset connaturalis & substantialis Patri.

Addit autem Baptista, (Qui in sinu Patris est,) quo significat essentia & naturæ unitatem. In Deo enim nihil est, nisi essentia ipsius. Dicit autem ὁ ὢν εἰς κόλπον. Et usitata quidem apud Græcos interpretes est hæc Enallage, Genes. 21. v. 2. εἰς τὸ γῆρας, in senectute. Jud. 12. v. 6. quicumque inventus fuerit εἰς πόλεις, in civitatibus. 2. Paral. 6. v. 21. Si oraverit εἰς τόπον, in hoc loco. Ezech. 29. v. 6. habitantes εἰς ἀγροπτον, in Ægypto. Existimo tamen Baptistam ita voluisse loqui, ut aliquo modo exprimeret essentia unitatem, & distinctionem personarum. Sicut Evangelista ideo non dixit: verbum erat ἃ τῷ θεῷ, sed πρὸς θεόν. Ita hoc loco dicit, non ἐν κόλπῳ, sed εἰς κόλπον Patris. Quod, si verba hæc omnia accipiantur Baptistæ esse, manifestum inde erit, quomodo Baptista auditores suos ad personam & doctrinam Christi deduxerit & ablegarit. Manifestum etiam inde est, quomodo Baptista vocem Patris: Hic est filius meus, intellexerit, ac quomodo eam explicarit: quod bene notandum est. Nam ante manifestationem Christi, Baptista non tam dilucidè de divinitate Christi locutus est: sed ex voce paterna, quæ de cælo sonuit, hanc doctrinam didicit, quam diligenter etiam postea tradidit & declaravit.

Hæc igitur sunt capita testimonii, quod Baptista clamando de Christo, post ejus manifestationem in Baptismo factam, per quadraginta illos dies divulgavit, quod occasionem præbuit sequenti legationi Hierosolymitanæ.

CAPUT XXI.

CONTINENS HISTORIAM LEGATIONIS A SY-
EDRIO HIEROSOLYMITANO AD BAPTISTAM
MISSÆ, JOHANN. I.

RATIO ORDINIS.

JOANNES Evangelista hanc historiam non tantum subjungit & annectit superiori: sed & postea addit talem notationem, qua manifestè tempus, quando legatio illa missa fuit, indicat. Altera enim die, vel postridie, post missam & auditam illam legationem, dicit Evangelista, Christum ex deserto reversum, ad Iordanem venisse. Unde id, quod ante annotavimus, confirmatur, per quadraginta illos dies, quibus Christus adfuit in deserto tentatus, Baptistam interea clamando, hoc est, plena

& sonora voce testificatum, Messiam jam esse exhibitum & manifestatum: Quæ prædicatio occasionem dedit ad illam legationem. Cumque Christus, impletis quadraginta illis diebus, & consummata omni tentatione, in itinere jam esset ex deserto, pridie, priusquam ad Iordanem in conspectum Baptistæ rediret, historia illa legationis Hierosolymitanæ accidit. Altera enim die post, Baptista videt JESUM venientem ad se. Hæc igitur ratio ordinis & manifesta & certa est.

HISTORIA DE LEGATIONE AB HIEROSOLYMIS AD BAPTISTAM MISSA, CONTINENS SECUNDUM TESTIMONIUM DE CHRISTO JAM MANIFESTATO, JOHAN. I.

19. Καὶ αὐτὴ ἦν ἡ μαρτυρία ἡ Ἰωάννης, ὅτε ἀπέστειλαν οἱ Ἰουδαῖοι ἐξ Ἱεροσολύμων ἱερεῖς καὶ Λευίτας, ἵνα ἐρωτήσωσιν αὐτόν· Σὺ τίς εἶ;

20. Καὶ ἀμολόγησέ, καὶ ἐκ ἠρήσατο· καὶ ἀμολόγησεν· Ὅτι ἐγώ εἰμι ὁ Χριστός.

19. Et hoc est testimonium Joannis, quando miserant Iudæi ab Hierosolymis Sacerdotes & Levitas, ut interrogarent eum: Tu quis es?

20. Et confessus est, & non negavit: & confessus est, inquit, non sum ego Christus.

21. Καὶ ἠρώτησαν αὐτόν· Τί ἐστὶς; Ἡλίας εἶ σύ; καὶ λέγει· Οὐκ εἰμὶ· ὁ προφήτης εἶ σύ; καὶ ἀπεκρίθη· Οὐ.
22. Εἶπον ἔν αὐτῷ· Τίς εἶ; ἵνα ἀποκριθὼν δώμεν τοῖς πέμψασιν ἡμᾶς· τί λέγεις περὶ σεαυτοῦ;
23. Ἐφη· Εγὼ φωνῶ θοῶντι· ὅτι ἐρημῶ· εὐθύνατε τὴν ὁδὸν κυρίου· καὶ ἰδοὺ εἶπεν Ἡσαίας ὁ προφήτης.
24. Καὶ οἱ ἀπεσταλμένοι ἦσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων.
25. Καὶ ἠρώτησαν αὐτόν, καὶ εἶπον αὐτῷ· Τί ἐν βαπτίζεις, εἰ σὺ ἂν εἶ ὁ Χριστός, ἢ Ἡλίας, ἢ ὁ προφήτης;
26. ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰωάννης, λέγων· Εγὼ βαπτίζω ἐν ὕδατι· μέσθ' ἡμῶν ἔστηκεν ὃν ὑμεῖς ἂν οἴσασθε.
27. αὐτός ἐστιν, ὃς ἔρχομαι ἔμπροσθέν μου γέγονεν· ἔγωγε ἂν εἰμι ἁγίος, ἵνα λύσω αὐτῶν τὸν ἰμάντα τῆς ὑποδήματός.
28. ταῦτα ἐν βηθαβαρᾷ ἐγένετο πέραν τῆς Ἰορδάνης, ὅπου Ἰωάννης βαπτίζων.

21. Et interrogaverunt eum: Quid ergo? Elias es tu? Et dicit: Non sum: Es tu Propheta ille? Et respondit: Non.
22. Dixerunt ergo ei: Quis es? ut responsum demus his qui miserunt nos: Quid dicis de te ipso.
23. Ait: Ego vox clamantis in deserto: Dirigite viam Domini, sicut dixit Isaias Propheta.
24. Et qui missi fuerant, erant ex Pharisæis.
25. Et interrogaverunt eum, ac dixerunt ei: Cur ergo baptizas, si tu non es Christus, neq; Elias, neq; Propheta ille?
26. Respondit eis Johannes, dicens: Ego baptizo aqua: sed in medio vestrum stat, quem vos nescitis.
27. Ipse est, qui quum me sequeretur, antecessit me: cuius ego non sum dignus, ut solvam ejus corrigiam calceamenti.
28. Hæc in Bethabara facta sunt trans Jordanem, ubi Johannes baptizabat.

Periocha hujus Historia.

EX ratione ordinis seu consequentiæ hujus historia rectè colligitur, quæ fuerit occasio & causa istius legationis. Antea docuerat Baptista, adventum Messia de propinquo instare, & se ipsi mox subsecuturo viam parare. Et quia publicè apud omnes constabat, tempus Messia, sicut in vaticiniis Prophetarum, præcipuè Patriarchæ Jacobi, & Prophetæ Danielis, designatum erat, vel abesse, vel certè nō procul abesse: Pharisei igitur, licet consiliis Dei spernebant, nec baptismum Iohannis susciperent, Luc. 7. v. 30. tamen in principio non auli fuerunt doctrinæ & ministerio Baptista manifestè se opponere. Undique enim magnus concursus totius populi erat ad Joannem, & propter jugum Romanorum & Herodis, ardens tunc erat desiderium adven- tura Messia. Et huic populi desiderio Pharisei simulabant se favere; Nihil tamen de instituto illo Baptista vel movere vel constituere, sed eventum expectare voluerunt. Cum verò ea, quæ in manifestatione Christi in Baptismo contingerant à multis, qui interfuerant, divulgarentur: cumque post manifestationem Christi in Baptismo factam, Iohannes magna asseveratione & sonora voce proclamaret, Messiam exhibitum jam venisse, & manifestatum esse. Et quidem cum de persona, de officio, & de doctrina Messia manifestati ita, sicut in præcedente historia dictum est, testificaretur. Idque non semel, sed per totos quadraginta illos dies, clamando & docendo. Moti igitur tandem fuerunt & illi, qui tunc ad gubernacula Reipublicæ & Ecclesiæ populi Israël sedebant, & rem ad publicam ac solennem deliberationem totius synedrui seu consistorii deduxerunt. Quomodo enim & qua auctoritate legatio illa instituta fuerit, Evangelista indicat, nominando illos, & qui missi, & à quibus seu quorum nomine missi fuerunt: (Iudæi, inquit, à Hierosolymis miserunt,) Iudæi autem vocari cœperunt, cum regnum Israël incaptivitatem abduceretur. Sub Achaz enim primùm appellatio illa legitur, 4. Reg. 16. vers. 6. Antea vocabatur domus Iudæ, & de illis

intelligebatur, qui erant de tribu Iudæ, 2. Reg. 1. v. 4. & 3. v. 10. Postea sub Roboam etiam tribus Benjamin accessit, & vocabatur regnum Iudæ. Reliquæ decem tribus vocabantur Israël, 3. Regum 12. v. 17. Sed postea facta est appellatio generalis eorum, qui ab Abrahamo descendentes Mosaicam religionem profitebantur. Et propter promissionem Messia, qui ex tribu Iudæ promissus erat & sperabatur, hanc cognominationem postremis temporibus libenter usurparunt: sicut & in historiis Novi Testamenti ita generaliter usurpatur, quando Iudæi & Græci opponuntur. Quæstio igitur est, quid Evangelista intelligi velit, quando dicit, legationem illam à Iudæis missam. Quidam existimant, id eò hoc positum esse ab Evangelista, ne putetur, à Prælide & ab aliis, penes quos nomine Romanorum tunc summa rerum erat, sed à Iudæis solis, quibus Romani *αὐτονομίαν* in negotiis religionis concesserant, missam hanc legationem. Sed Evangelista non tantum nominat Iudæos, sed dicit, Iudæos ex Hierosolymis, ut declarat, quid velit. In singulis enim civitatibus constituti erant Iudices de causis minoribus: sed in Hierusalem summum erat *συνέδριον*, pro causis gravioribus, 2. Paral. 19. v. 8. Deutero. 17. v. 9. ibi erant septuaginta Iudices ex domo David. Et hos Lyra hoc loco intelligit vocari Iudæos ab Hierosolymis. In historia passionis vocatur *γερασία πρεσβυτέρων*. In questionibus verò fidei & causis religionis adjuncti erant Sacerdotes & Levitæ, Deutero. 17. v. 9. & 2. Paral. 19. vers. 8. Porro quomodo Secerdotibus postea adjuncti fuerint Pharisei, Scribæ & Legisperiti, quorum opera in huiusmodi causis utebantur, exposuimus in historia Magorum. Iohannes igitur, quando nominat (Iudæos ex Hierosolymis, & Legatos, Sacerdotes & Levitas,) quòdque legati illi fuerint (ex Phariseis,) quæ secta inter Iudæos præcipuè & laudatæ auctoritatis erat, notat: legationem fuisse gravissimam, ac simul ostendit, à quibus legatio illa decreta fuerit. Atque ita significat con-

grega-

gregatum fuisse totum Synedrium, & universale, ut nos loquimur, populi hujus Concilium coactum, & ibi rem illam deliberatam fuisse. Quod propter historiae gravitatem diligenter notandum est. Pertinebat enim ad ipsorum officium inspectio, ne in forma doctrinae & cultus, praeter aut contra Legem, aliquid privata alicujus auctoritate mutaretur. Et Doctores solitos fuisse potestatem docendi à Concilio illo accipere, ostendit & haec historia, & Matth. 21. v. 23. Quis tibi dedit hanc potestatem? ac historia Pauli Act. 9. v. 2. Potestatem aliquo modo colligi, quales fuerint deliberationes. Johannes discessionem fecerat à templo & à Synagoga: alia utebatur forma doctrinae, quam quae vulgò tunc recepta erat: & novam incoaverat ceremoniam Baptismi. Non autem simpliciter hoc tantum nomine Baptismum accusant, quòd absque Synedrii auctoritate haec faciat: sed interrogant: An sit Messias, vel Helias: quia doceat baptismum poenitentiae in remissionem peccatorum. Sine dubio igitur in Concilio hoc tractatum fuit: quod Prophetae praedixerunt, fore, ut veniente Messia nova lex & novum verbum exiret, Deut. 18. v. 18. Isa. 2. v. 3. & fons seu baptismus aquae in remissionem peccatorum tempore Messiae institueretur: sicut vaticinia Prophetarum insinuare videntur, Ezech. 36. v. 25. & 47. v. 1. Zach. 13. v. 1. Hoc igitur praetendunt. Nobis mandata est inspectio, ne sub praetextu Messiae populus impostura aliqua circumveniat. Explorandum itaque est, quale sit illud Baptismi institutum. Quòd si probare poterit, se esse vel Messiam ipsum, vel Eliam, vel Prophetam, toleraturi erant hanc novationem. Meminerant enim, quid de doctrina & de baptismo Messiae praedictum esset. Si verò non posset probare, quòd vel Messias vel Helias esset: cogitabant, publica Synedrii auctoritate decernere, non licet ipsi docere, & tradere baptismum poenitentiae in remissionem peccatorum. Ut igitur majori specie & auctoritate hoc facerent: decernunt publicam legationem cum certis mandatis ad Baptistam. Et legatos mittunt, non ministros suos, sicut Johann. 7. v. 45. & Matthaei 22. v. 16. Sed Sacerdotes & Levitas: eosque non idiotas aut gregarios, sed (*qui erant ex Pharisaeis.*) Quando hoc modo circumstantia considerantur, intelligi potest, quam splendida fuerit haec legatio: Et quam praeclarum, ac insigne sit testimonium Baptistae de Christo jam manifestato, quod proclamavit non coram promiscuo tantum vulgo, sed apud publicam gravissimam totius Synedrii legationem. Et (*in Bethabara, ubi Johannes baptizabat.*) hoc est, in publico loco, ubi magna hominum frequentia erat, haec gesta fuerunt. Latissimè igitur celeberrimum hoc testimonium Baptistae de Christo manifestato sparsum fuit.

His praemissis, tota historia facilius intelligi poterit. Quòd itaque Evangelista dicit, *ηγὴ αὐτῶν ἦν μαρτυρεῖν*, sensus est: (*Et hoc est.*) insigne & celebre illud (*testimonium Joannis.*) vel ut praecedentibus ita connectatur: Est & hoc testimonium Joannis. Quòd autem sequitur: (*Ut interrogarent eum, Tu quis es?*) sensus est, Legatos

exposuisse Johanni, se habere in mandatis à Synedrio, ut interrogent, quis sit: non sanè quis sit origine, familia, nomine; sed quis sit, quod ad vocationem, officium & dignitatem attinet, in hanc sententiam: 1. Discedis à templo & à synagoga: instituis novum ministerium doctrinae & baptismi: cumque de Messia scriptum sit, Deut. 18. v. 18. Ponam verba mea in ore ejus, ipsum audies. & Zachariae 13. v. 1. Erit fons patens in ablutionem peccatorum: rogat igitur Synedrium: quis sit vocatione & officio, quia talem mutationem, non accepta à Pontificibus potestate, incoasti?

Quia verò Johannes ad generalem interrogationem, (*Tu quis es?*) primò respondet, (*Non sum Christus.*) existimat Chrysostomus, opinionem vulgi, quasi Johannes esset Messias, etiam apud Concilium propter praecellentem personae auctoritatem in valuisse, atque ita Baptistam non ad verba, sed ad intentionem Legatorum, & ad vulgi de se opinionem respondisse, (*Non sum Christus.*) Cajetanus existimat, illa verba: (*Ut interrogarent eum, Tu quis es?*) esse generalem descriptionem materiae legationis, seu instructionis, ut vulgo loquimur, à Synedrio datae. Quae verò prima quaestio fuerit, qua ipsi Legati Baptistam primò adorti sint, ex responsione Baptistae colligi, scilicet, quòd quaesierint: Esne tu Messias seu Christus? Illam verò repetitionem verborum in responsione Baptistae (*confessus est, & non negavit, & confessus est, &c.*) quidam ita explicant: Confessus est, quis esset, sed ita, ut sua confessione non negaret Christum, sed magis ipsum confiteretur. Alii ita exponunt: Confessus est, quid non esset, & non negavit, quis esset. Sed repetitiones & Antitheta ulitatae sunt huic Evangelistae. Et hoc loco non sunt otiosa. Significatur enim illa repetitione: 1. Cum multos animos opinio illa occupasset, quasi Johannes esset Messias: quòd diligenter, serio, multis verbis & saepius opinionem illam à se removerit. 2. Significatur libertas seu *παρρησία* confessionis: quòd non territus Legatorum auctoritate & potentia, vel haesitavit, vel priorem sententiam sive retractavit, sive per ambages occultavit, sive ambiguitatibus & obscuritatibus involverit: licet offensionem Synedrii praevideret. 3. Significatur constantia: cum dignitas Messiae ipsi non à vulgo, sed à Synedrio offerretur, quòd non superatus cupiditate gloriae, aliter quam veritas se habebat, responderit. Et hoc est: (*Confessus est, & non negavit, & confessus est.*) Quærunt autem secundo: (*An sit Helias.*) propter vaticinium Malachiae 4. v. 5. Tertio rogant: (*An sit Propheta.*) ex pravo intellectu loci Deut. 18. v. 5. Et quia postremo addunt: (*Quid dicis de te ipso?*) Tres igitur priores quaestiones ex vulgi opinionibus videntur proponere: quasi dicant: Esne vel Messias, vel Elias, vel Propheta, sicut vulgus de te sentit. Aut si vulgus opinionibus suis errat: (*quid dicis de te ipso?*) Quomodo verò Johannes responderit, se non esse vel Heliam, vel Prophetam, ita explicari poterit: Zachariae Lucae 1. v. 76. dicit: Tu puer Propheta Altissimi vocaberis. Et Christus Matthaei 11. v. 9. affirmat, Johannem esse Prophetam; Imò plus quam Prophe-

Prophetam. Et capite 11. v. 14. & 17. v. 12. dicit, ipsum esse Eliam. Additur autem ibi explicatio, quo sensu Baptista appelleretur & Helias & Propheta. Quia igitur Johannes hoc loco negat, se esse Eliam & Prophetam: in alio igitur sensu Legati quæsierunt de Elia & Propheta, quàm sicut Zacharias & Christus affirmant, Johannem esse Eliam & Prophetam. Et verisimilis est interpretum sententia, quòd ex quarto capite Malachia extruxerint traditionem, quæ vulgò jactata, & Johanni etiam non ignota fuerit: quòd Elias Thesbites, & aliquis alius ex vetustioribus Prophetis resurrecturus, & ante adventum Messiaë rediturus esset: vel quòd olim, sicut & hodie, Judæis credita fuerit *παλιγγενεσία*, spiritibus defunctorum migrantibus in alia corpora. Constat enim Johannem ex Zacharia natum.

Quòd verò negat, se esse Prophetam: Chrysostomus & Cyrillus, propter articulum *ὁ πρὸς Θεούς*, intelligunt, Legatos quæsisse, an esset ille Propheta, de quo Deut. 18. v. 15. & 18. Ita verò Pharisei sensissent, non eundem, sed alium fore Messiam, alium Prophetam illum Deut. 18. v. 15. quem finxerunt Messiaë in gubernatione politica adjunctum fore, ut Regibus. Augustinus sentit: Johannem negasse se Prophetam esse, talem scilicet quales alii Prophetae fuerunt, qui de futuris vaticinati, Christum à longè venturum prædixerunt: Cùm Baptista officium sit exhibitum, præsentem, & manifestatum Messiam demonstrare, atque ideo sit plus quàm Propheeta. Sunt, qui existimant, Legatos quæsisse de Propheta, hoc sensu: An scilicet Baptista non tantum Doctor futurus esset, verum etiam gubernator politicus, sicut veteres quidam Prophetae fuerunt: quòd scilicet Pharisei in Baptista hoc quæsierint, ut sicut Samuel deposuit Saul, & sicut Jeremia dictum est: Mittam te, ut evellas, destruas & plantes regna. Et sicut Elias Baalitas gladio interfecit, 3. Reg. 19. v. 40. & ignem è cælo, 4. Reg. 1. v. 10. elicit. Ita Baptista Romanos ex Judæa eiceret. Christus enim inquit, Joh. 5. v. 35. voluistis ad horam in luce Baptista exultare. Observetur autem, quòd Baptista tali occasione facile, & quidem specie aliqua potuisset casum confessionis ambiguitatibus eludere, sed ut esset exemplar veri confessoris, in casu confessionis noluit ambiguitatibus ludere: sed simpliciter negavit, se ita esse Eliam & Prophetam, sicut ipsi intelligebant.

His auditis Legati animosiores redditi sunt. Conantur enim jam ipsum terrere auctoritate eorum, à quibus missi erant. (*Quis es, ut responsum demus iis, qui miserunt nos?*) Quarunt autem de officio seu ministerio ejus, & de vocatione, sed Johannes respondet scripturæ verbis: primò ideo ne id quòd erat, vel privata vel humana auctoritate sibi arrogare videretur. Secundò ut suam vocationem ita probaret. Nam Isa. 40, 6. expressè de vocatione ejus scriptum est, Vox dicebat clama: & dixi, quid clamabo? 3. Ut ostenderet, officium suum esse non sacrificare, non politica tractare: sed Messiaë præsentem viam parare. 4. Ut simul ex Scriptura demonstraret præsentiam Messiaë. Quòd verò ad sententiam Isaiaë attinet, illa in præcedentibus explicata

est. Contra hanc autem Baptista responsionem Legati nihil opponunt: sed per instantiam interrogant: Cùm baptizare, hoc est effundere aquas mundantes, ad tempus & officium Messiaë pertineat. Ezechielis. 36. v. 25. Zachariae 13. v. 1. Cur igitur tu, cùm non sis CHRISTUS, vel Elias, vel Propheta, baptizas? Ibi verò Joannes respondet, de differentia inter suam & Messiaë personam: item inter suum ministerium, & inter Christi officium. Et responsio est concisior: alterum enim membrum, quòd ad plenam antithesin requiritur, quòd scilicet Christus baptizet Spiritu, hoc loco non exprimitur: ideo, quia illam doctrinam Baptista antea sapius inculcavit. Et observetur, quòd ad constantiam Confessionis pertinet, quòd Baptista Legatis non aliam novam seu peculiarem responsionem tradit: sed quòd tantum concisa repetitione se refert ad ea, quæ antea docuerat & plenius explicavit. Sicut & in præcedentibus sententia illa de discrimine inter personam Christi & Johannis; de Baptismo aquæ & Spiritus; de solvendis corrigiis: item, quomodo Christus post Johannem venerit, & ante ipsum factus sit, quòd ministerii sui efficaciam in solidum Christo tribuat, exposita est, ut non opus sit illa hoc loco rursus repetere. Nisi quòd Baptista hic addit: se non amplius de venturo Messiaë concionari. (*Medius enim vestrum stetit:*) hoc est, prodit in publicum, sive in medium, & manifestatus est, sed (*vos ipsum nondum novistis.*) Quidam illud, (*Medius vestrum stat,*) ita interpretantur, conversatur inter vos, tanquam unus ex vobis, habitu inventus ut alius quispiam homo, Philip. 2. v. 7. ideo vos non novistis ipsum, quantæ sit dignitatis & excellentiæ. Ego verò ex voce paterna, & ex Spiritu descendente novi ipsum, quis & quantus sit. Sed phrasia simpliciter videtur significare, manifestationem Christi, qua in medium prodierit. Sicut Lutherus significantissime hæc verba reddidit: *Er ist mitten unter euch getreten.* Legati verò, quòd mirandum est, nihil amplius interrogarunt: quis manifestatus ille Messias, aut ubi esset, quomodo in medium prodisset, & unde Johannes ipsum agnovisset esse Messiam. Sed cùm ea, quæ in mandatis habebant, exposuissent, discesserunt. Unde colligitur, ipsos agnitionem Messiaë non multum curasse.

Evangelista verò addit notationem loci, ubi hæc acta sunt: (*in Bethabara*) scilicet. Aliquoties autem de loco illo & significatione ejus diximus, nihil igitur jam repetemus: nisi quòd Epiphanius in Alogis legit, in Bethabara, quòd est domus verbi seu prædicationis, ut à prædicatione seu ministerio Baptista loco nomen impositum videatur. Addit autem Epiphanius, quædam *αἰτιόγραφα* legere in Bethania, sicut etiam vetus interpres legit. Et Syrus etiam habet, Bethaniam: Sed Bethania sita est non ultra, sed citra Jordanem: nisi quis duas Bethanias fingere velit: sicut Syrus dicit, in Bethania, in transitu Jordanis:

Hæc sit brevis explicatio circumstantiarum hujus historiae. Doctrina verò quæ in hac historia proponitur, alibi latius explicatur. Nos tantum

scdm

tum capita notabimus. Et primo de Conciliis, Synedriis, & de inspectone Ecclesiastica quædam notari possunt. Deinde ex legatione discimus, etiam eos, qui in ordinaria successione & in legitimis officiis sunt in Ecclesia, etiam quando eruditione & auctoritate excellunt, errare posse. Et tunc eos errare: 1. Quando Scripturæ sententias negligunt. Cum enim Baptista allegaret dictum Isaia de voce clamante, Legati nihil inquirentes, mox ad aliud transeunt. 2. Quando traditionibus plus tribuunt, quam Scripturæ: ut traditioni de Elia & Propheta plus tribuunt, quam sententiæ Isaia de voce clamante. 3. Quando sine Scriptura, imò contra Scripturam aliquid decernunt: ut cum vulgi opinionem sequentes. Johanni obliquè deferunt honorem Messia, cum esset ex tribu Levi.

Observeur & hæc doctrina. Magnus fuit concursus totius populi, & quidem ipsi Sacerdotes hac legatione voluerunt ostendere, se summo desiderio expectare adventum Messia: sed cum Johannes clamat, Christum adesse, & quidem addit: (*Medius vestrum stetit, sed vos non novistis*), ne verbo quidem Legati inquirent, quis, aut ubi sit, ut ipsum agnoscant & recipiant. Ita multi verbis, præ se ferunt, se cupidos esse agnitionis Christi gratia, & salutis: sed quando Christus in verbo & Sacramentis ipsis proponitur & offertur, de applicatione nihil solliciti sunt. Interim alias quæstiones agitant, & tales postea pessimi hostes fiunt sanæ doctrinæ sicut Pharisei.

Baptista verò exemplum in hac historia præscribit formam veræ confessionis: 1. Quando confessio postulatur, necessariò edenda est, sive amici sint sive hostes, qui eam postulant. 2. Nec spe nec metu mutanda aut inflectenda est confessio. 3. Non ita instituenda est confessio, ut, quando unum confitemur, alterum videamur negare: sed ita moderanda est, ut simul confitemur, & reliquos articulos non negemus. 4. In confessione non est ludendum occultationibus & ambiguitatibus: sicut Baptista potuisset facere de Elia & Propheta.

Est & hæc doctrina in hac historia: Quid faciendum sit, quando auditores hærent in persona ministrorum, & illis nimium tribuunt, ut scilicet opponatur descriptio ministri: Ego tantum sum vox clamantis, parate viam Domino. Item: Ego baptizo aqua, Efficacia verò soli Christo tribuatur, ita ut etiam qui maxima dona habet, dicat: Non sum dignus calcamenta solve-re, hoc est, sicut Paulus inquit: Qui plantat nihil est, & qui rigat nihil est, sed qui dat incrementum, Deus, 1. Cor. 3. v. 7. Officium igitur veri ministri est, auditores non in sui admirationem pertrahere, sed ad Dominum ducere: & quidem si animadvertat, auditores sibi plus quam æquum est, addictos esse, quid faciendum sit, Johannes exemplum docet.

Colligitur etiam ex hac historia, quales habuerint Pharisei imaginationes de regno Christi. Quærent enim de tali Messia, qui adjunctum sibi in gubernatione habeat Eliam cum gladio: Prophetam aliquem, qualis Moses fuit contra Pharaonem. Ita enim locum Deuteronom. 18. v. 15. intellexisse videntur.

Porrò solet etiam in hac historia agitari quæstio, de vocatione, quando illi, qui sunt in ordinaria successione, hostes sunt veræ doctrinæ, Johannes enim probat, se habere veram vocationem, licet à Pontificibus non acceperit potestatem docendi, quia Isaia. 40. v. 7. scriptum est, vox dicit, clama: vocationem igitur habet immediate divinam. Alibi verò rationem reddit, cur discessionem fecerit à templo, à synagogis, cum inquit: progenies viperarum. Non enim debet fieri discessio ab ordinariis doctoribus, nisi mandato divino, propter doctrinæ impietatem. Et qui verbum Dei docet, ac ab Ecclesia, juxta præscriptum Pauli, legitimè vocatus est: is legitimam habet vocationem, & verus minister Dei est, licet potestatem docendi ab impiis verbi Dei hostibus non acceperit. Sed hujus quæstionis plenior explicatio alterius instituti est.

CAPUT XXII.

CONTINENS HISTORIAM, DE REDITU CHRISTI
EX DESERTO AD JORDANEM, ET TERTIUM TESTIMONIUM
BAPTISTÆ DE CHRISTO MANIFESTATO, QUOD PRIMUM
EST DE CHRISTO JAM PRÆSENTE.

RATIO ORDINIS.

POST consummatas in deserto tentationes Christi, Matthæus & Marcus statim digrediuntur ad descriptionem captivitatis Baptistæ: quæ tamen non statim, sed interjecto fermè annuo tempore, & interpositis multis aliis historiis, inflecta est. Lucas verò post historiam tentationum Christi subjicit: (*Et reversus est JESUS virtute Spiritus in Galilæam,*) quod Epiphanius contra Alogos ita accipit: quasi Christus ex deserto rectè reversus sit

in Galilæam, in patriam educationis, Nazaretham: Quodque ex Galilæa post dies quatuordecim redierit ad Jordanem ad Johannem, sicut Joh. 1. v. 29. describitur: sed propter illam Lucæ clausulam, non est opus dicere, Christum ex deserto rediisse non ad Jordanem, sed in Galilæam, & post commorationem quatuordecim dierum ex Galilæa rediisse rursus ad Johannem, quod nullus Evangelistarum dicit. Ut enim maximè verba Lucæ ita accipiantur, quod ex deserto reversus sit